

Salomon Joël (Leo) van Essen is geboren op 18 mei 1915 in Groningen. Hij was de zoon van Julius van Essen en Froukje Frank. Hij heeft een broertje Joël Mozes (24 september 1916). Zijn ouders trouwden op 30 juni 1914 in Zwolle. Het gezin woont vanaf 30 april 1928 in de H.W. Mesdagstraat 75 in Groningen. Zijn vader is dan vertegenwoordiger en werkt later als boekhouder bij R.S. Stokvis & Zn.

Leo deed zijn bar mitswa op 2 juni 1928. Dit werd aangekondigd in de *Joodsche Jeugdkrant*. Omstreeks 1933 splitste zich een deel van de Joodse Idunagroep af en werd de Zionistische groep 7 Mee-Avdoet le-Cheroet (Van Knechtschap naar vrijheid). Akela Aaltje van der Woude, hopman Elie en welpenleider Ies de Lange stapten over. De groep sloot zich aan bij Padvindersvereniging Nederland (PVN).

Leo was welpenleider bij Groep 3 Medusa en werd in december 1935 ook welpenleider bij groep 7. Hij stopte in december 1936 als welpenleider bij de Medusa, maar werd daar wel baas bij de stam van de groep. Hij nam in 1938 als scoutsleiding deel aan het zomerkamp van de Joodse T.O.P. groep uit Den Haag naar België.

Hij verloofde zich met Duifje (Ducie) Denneboom en samen deden ze de Hachsbara opleiding voor Palestina pionier, hij was leerling landbouwer. Leo en Ducie trouwden op 17 juli 1942 in Leek. Het echtpaar woonde op het adres A 351, nu 't Piepke 4, te Leek. Op 19 augustus

1942 om 10 uur 's morgens kwam op het gemeentehuis Leek telefonisch bericht dat Leo zich moest melden voor kamp Westerbork. Zij zouden hun Choepa op 20 augustus in Leek houden, maar toen zat Leo al gevangen in Westerbork. Ducie kwam samen met haar opa Hartog Denneboom begin oktober in Westerbork terecht. In Westerbork hadden Ducie en Leo hun Choepa. Beiden werden bij boeren te werk gesteld.

Leo en zijn vrouw gingen op 14 september 1943 op transport naar vernietigingskamp Auschwitz-Birkenau. Leo werd daar op 1 december 1943 vermoord. Hij werd 28 jaar oud. Auschwitz was een concentratiekampcomplex dat tijdens de Tweede Wereldoorlog door nazi-Duitsland rondom de Poolse stad Oświęcim (Duits: Auschwitz) in het geannexeerde deel van Polen werd opgezet. Auschwitz was het grootste van alle Duitse concentratiekampen en bestond aan het einde van de oorlog uit Auschwitz I (het basiskamp ten zuidwesten van de stad), Auschwitz II-Birkenau (het vernietigingskamp ten westen van de stad), Auschwitz III-Monowitz (een werkkamp ten oosten van de stad bij de IG Farben-

fabriek) en tevens tientallen subkampen. Ongeveer 1,3 miljoen mensen werden naar Auschwitz gedeporteerd. Van hen zijn er ongeveer 1,1 miljoen om het leven gekomen; het grootste deel van de slachtoffers werd vergast. Van 1940 tot en met begin 1942 was het Auschwitz-complex voornamelijk een concentratiekamp; gevangenen kwamen om het leven door de combinatie van grove mishandeling, uitputting en ziekte. Vanaf het begin van 1942 tot oktober 1944 was de actieve massamoord op Joden net zo'n belangrijke functie van het complex. Toen duidelijk werd dat de Russen optrokken om Nazi Duitsland te vernietigen werd zoveel mogelijk bewijsmateriaal vernietigd. Onderdeel hiervan was de evacuatie van Auschwitz, die in het tweede deel van 1944 op gang kwam. Via zogenoemde dodenmarsen werden gevangenen lopend getransporteerd naar concentratiekampen dieper in het Derde Rijk.

Vanuit Auschwitz ging Ducie in 1944 met de dodenmars naar concentratiekamp Bergen-Belsen. Daar kwam zij door ziekte en uitputting om op 22 maart 1945.

Voor beiden is op 3 november 2015 voor hun huis in Leek een Stolpersteine gelegd. Het 'Joods monument' op het Joodse Schooltje in Leek herinnert aan de joodse

medeburgers die tijdens de Tweede Wereldoorlog door de bezetter om het leven zijn gebracht.

Meer informatie

[Salomon Joel van Essen \(joodsmonument.nl\)](http://joodsmonument.nl)

[Salomon Joël van Essen | Oorlogsgravenstichting](#)

[H.W. Mesdagstraat 75 \(stolpersteineschilderswijkgroningen.nl\)](http://stolpersteineschilderswijkgroningen.nl)

[Stolpersteine gelegd - Museum Joodse schooltje Leek, Groningen.](#)

[Langs Stolpersteine Leek - Museum Joodse schooltje Leek, Groningen.](#)

Waakt december 1935

[Waakt; orgaan der Padvindere Vereeniging Nederland, jrg 3, 1936, no. 11, 1936 » 1936-12 - Pag. 20 | Delpher](#)

[Ha'ammud = De vuurzuil = Ha'amoed; officieel orgaan van gecombineerde Haagsche](#)

[Joodsche wijk-, cultuur-, sport- en jeugdvereenigingen, jrg 8, 1938, no. 6, 19-08-1938 » 19 aug 1938 - Pag. 16 | Delpher](#)

[Leek, 'Joods monument' - Nationaal Comité 4 en 5 mei : Nationaal Comité 4 en 5 mei](#)

[Lijst van Jodentransporten vanuit Nederland - Wikipedia](#)

[Auschwitz \(concentratiekamp\) - Wikipedia](#)

[Stolpersteine Piepke 10 - Leek - TracesOfWar.nl](#)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.